

Wie bepaalt de skyline?

Lange tijd bepaalden kerktorens het silhouet van de stad Groningen. De Martinikerk en de Der Aakerk wedijverden over wie de hoogste toren had. Tegenwoordig bepalen andere gebouwen de skyline.

Over dat onderwerp zijn vele werkstukvragen te bedenken. Hoe verliep die strijd tussen de twee grote kerken in de stad? Sinds wanneer zijn er gebouwen gekomen die hoger zijn dan de kerken met hun torens? Welk verband is er met andere maatschappelijke veranderingen?

De kerk en de tijd

De kerk is eeuwenlang bepalend geweest op allerlei gebied. Dat was te zien aan het kerkgebouw, maar in het dagelijkse leven was de kerk als instituut ook zeer invloedrijk zo niet allesbepalend.

De tijd is een mooie invalshoek. De klok, in of op de kerk, bepaalde lang de dagindeling van iedereen. Maar de mensen brachten ook een groot deel van hun tijd in de kerk door. Dat gold speciaal voor kloosterlingen. Bepaal een plaats en een periode en onderzoek de rol van de kerk met betrekking tot de tijdsbesteding van een bepaalde groep mensen. Denk behalve aan het leven van alledag ook aan feestdagen en bijzondere gelegenheden als geboorte en dood.

Kerkmuren vergeleken

Alle kerken zijn anders, maar er zijn ook overeenkomsten in de manier waarop kerken gebouwd werden.

Onderzoek van verschillende kerken dezelfde muur, bijvoorbeeld de zuidmuur. Hoe zag die muur er oorspronkelijk uit? Wat is er veranderd, wanneer en waarom? Wie bepaalde wat er verbouwd werd en hoe? Kun je prijzen achterhalen of een schatting van de kosten maken? Vergelijk de uitkomsten en probeer er conclusies aan te verbinden. In hoeverre was er bij veranderingen sprake van slijtage, ruimtegebrek of teveel aan ruimte, zaken die in die tijd 'mode' waren enz. Dit onderwerp leent zich natuurlijk prima voor een presentatie op panelen of met power-point.

De afmeting van vensters en de ontwikkelingen in de architectuur

Door de ontwikkelingen in de glasvervaardiging konden in de late middeleeuwen steeds grotere vensteropeningen gemaakt worden.

Dat gebeurde ook en er kwam dus veel meer licht in de kerken, maar het betekende tevens een enorme ontwikkeling voor de techniek van de kerkenbouw. Die evolueerde van muurconstructie tot steunpuntconstructie. Beschrijf deze ontwikkeling aan de hand van Groninger kerken. Een interessant onderzoeksaspect is ook hoe deze ontwikkeling bij die kerken terecht kwam.

De romano-gotische kerk van Garmerwolde

Maak op basis van literatuur en archiefstukken een geschiedschrijving van de kerk van Garmerwolde.

In de middeleeuwen in fasen gebouwd, in 1858 bijna gesloopt! Een deel van de kerk is afgebroken, maar het resterende gedeelte is nog altijd een prachtig romano-gotisch bouwwerk. Hoe heeft de kerk er uitgezien? Wat is verloren gegaan? Hoe belangrijk was en is de kerk voor de provincie en waarom?

Dikke boeren in Zuurdijk

Op het kerkhof van Zuurdijk kun je de graven vinden van Hendrikus W.J. Toringa en zijn vrouw Kunna van Kammen. Doe met behulp van de grafzerken en het archief onderzoek naar dikke boeren in de Marne.

Wie waren zij? Wanneer leefden zij? En waaraan stierven ze? Waar woonde de familie? Wat was de positie van de Toringa's in het dorp en hoe zie je dit terug op de grafzerken? Uiteraard kun je aan het onderzoek naar de Toringa's de sociaal-economische verhoudingen binnen de agrarische sector in Groningen in de 19e /20e eeuw bestuderen.

Opdrachtgevers van herenbanken

De herenbanken in de Der Aa-kerk zijn gemaakt voor en door belang-rijke opdrachtgevers.

Zoek uit wie zij waren en wat hun positie was in de stad. Wanneer en door wie zijn de herenbanken gemaakt? Hoe lang bleven die banken in gebruik door de opdrachtgevers of hun opvolgers? Veranderde in die tijd de positie van (die groep) personen in de stad?

Het paasverhaal

De schildering van de Emmaüsgangers maakt deel uit van een cyclus afbeeldingen op de gewelven van de Der Aa-kerk.

Achter deze schilderingen zit een lange geschiedenis. Ze zijn bijvoorbeeld eeuwenlang verborgen geweest achter witkalk. Onderzoek de geschiedenis van deze schilderingen en geef het verband aan met de geschiedenis van de religie in het algemeen en van de Der Aa-kerk in het bijzonder.

Groninger orgelmuziek/Arp Schnitger

De beroemde orgels in Groningen werden bespeeld voor de begeleiding van de zang tijdens de diensten, maar ook puur instrumentaal. Het kerk-orgel is en was een gewaardeerd muziekinstrument.

Zoek uit wat voor muziek er gespeeld is of gespeeld zou kunnen zijn. Je kunt daarbij uitgaan van een bepaald orgel, zoals dat van Godlinze, maar je kunt ook een bepaalde periode kiezen. Kun je periodes onderscheiden waarin bepaalde soorten muziek favoriet waren? Past deze muziek in de orgelmuziek die in die tijd gebruikelijk was? Beargumenteer dat. Uiteraard kun je je werkstuk aanvullen met muziekfragmenten om je betoog te verduidelijken. Een andere optie is onderzoek te doen naar de beroemde orgelbouwer Arp Schnitger en zijn betekenis voor Groningen.

Preekstoel en preek

Je werkstuk behandelt twee aspecten: het meubelstuk zelf plus de functie ervan.

Sinds wanneer wordt er in Groningen gepreekt? Met welk doel? Wie preekten? Is er een relatie met een of meer religies? Werd het preken van hogerhand bevorderd? Door wie en waarom? Wordt er tegenwoordig nog gepreekt? Zoek aan de hand van dergelijke vragen de geschiedenis van het preken in de provincie Groningen uit. Selecteer dan enkele preekstoelen en zoek er de historische gegevens bij. Wanneer en waarom werd die preekstoel toen in die kerk gebouwd. Waarom is het een eenvoudige of rijke preekstoel. Waarom is de preekstoel op een gegeven moment veranderd of zelfs verwijderd. Uiteraard probeer je de relatie te leggen tussen beide verhalen.